

USTAWA

z dnia 21 lipca 1969 r.

o amnisti.

Z okazji dwudziestopięciolecia Polski Ludowej, mając na uwadze umocnienie Państwa Ludowego oraz wzrost poszanowania prawa, w celu umożliwienia osobom, które dopuściły się przestępstw, szybszego powrotu do normalnego życia,

stanowi się, co następuje:

Art. 1. Puszczą się w niepamięć i przebacza popełnione przed dniem 15 lipca 1969 r.:

- 1) przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 2 lub karą grzywny albo obiema tymi karami łącznie;
- 2) przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3 lub karą grzywny albo obiema tymi karami łącznie, popełnione:
 - a) przez kobiety, które do dnia wejścia w życie ustawy sprawowały nad dzieckiem w wieku do lat 16 pieczę, do której są obowiązani rodzice;
 - b) przez osoby, które do dnia wejścia w życie ustawy ukończyły — kobiety 50 lat, mężczyźni — 60 lat;
 - c) przez osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 18;
- 3) występki skarbowe zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 2 lub karą grzywny albo obiema tymi karami łącznie;
- 4) wykroczenia oraz wykroczenia skarbowe.

Art. 2. 1. W sprawach określonych w art. 1 postępowania nie wszczynają się, a wszczęte — umarza się; kary w całości lub w części nie wykonane oraz nie ściągnięte koszty daruje się; skazanie uważa się za niebyłe, a karty karne ulegają usunięciu z rejestru skazanych. Umarzając

postępowanie w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego zwraca się oskarżycielowi prywatnemu wpłaconą przez niego zryczałtowaną równowartość kosztów postępowania, chyba że w sprawie zapadł już wyrok, choćby nieprawomocny.

2. Prawomocne orzeczenia o nawiązce, o przypadku majątku, o utracie prawa prowadzenia pojazdów mechanicznych, o utracie prawa wykonywania zawodu, o utracie praw rodzicielskich lub opiekuńczych, o degradacji, o przypadku narzędzi przestępstwa, przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia, oraz o przypadku innych przedmiotów przestępstwa, jak również kosztach zasądzonych na rzecz oskarżyciela prywatnego — podlegają wykonaniu.

3. W razie umorzenia postępowania organ stosujący amnistię orzeka przepadek narzędzi przestępstwa albo przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia, a ponadto może orzec przepadek innych przedmiotów przestępstwa.

Art. 3. 1. W sprawach o przestępstwa popełnione przed dniem 15 lipca 1969 r., a zagrożone karą surowszą niż określona w art. 1:

- 1) daruje się karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze do lat 2;
- 2) daruje się karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze do lat 3:
 - a) kobietom, które do dnia wejścia w życie ustawy sprawowały nad dzieckiem w wieku do lat 16 pieczę, do której są obowiązani rodzice;
 - b) osobom, które do dnia wejścia w życie ustawy ukończyły — kobiety 50 lat, mężczyźni — 60 lat;

c) osobom, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 18;

- 3) daruje się karę grzywny w rozmiarze do 5.000 zł orzeczoną jako kara samoistna oraz karę grzywny w rozmiarze do 2.000 zł orzeczoną obok kary pozbawienia wolności, jak również wykonywane zastępcze kary pozbawienia wolności za grzywny orzeczone w tych rozmiarach;
- 4) daruje się karę aresztu domowego.

2. W razie darowania kary pozbawienia wolności orzeczonej w rozmiarze do 6 miesięcy albo samoistnej kary grzywny orzeczonej w rozmiarze do 5.000 zł lub kary grzywny w rozmiarze do 2.000 zł orzeczonej obok kary pozbawienia wolności w rozmiarze do 6 miesięcy, skazanie uważa się za niebyłe, a karty ulegają usunięciu z rejestru skazanych.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, gdy darowanie kary nie następuje z powodu jej wykonania.

Art. 4. 1. W razie darowania kary na podstawie art. 3 daruje się kary dodatkowe. Nie podlegają darowaniu: nawiązka, przepadek majątku, utrata prawa prowadzenia pojazdów mechanicznych, utrata prawa wykonywania zawodu, utrata praw rodzicielskich lub opiekuńczych, degradacja, przepadek narzędzi przestępstwa, przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia, oraz przepadek innych przedmiotów przestępstwa. W razie darowania kary nie ściągnięte koszty daruje się.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy darowanie kary nie następuje z powodu jej wykonania.

Art. 5. 1. Jeżeli z okoliczności sprawy o przestępstwo określone w art. 3 wynika, że należałoby za nie orzec karę, która uległaby darowaniu (art. 3) — sąd umarza postępowanie karne; w toku postępowania przygotowawczego decyzyję o umorzeniu postępowania podejmuje się na wniosek prokuratora.

2. Przepis art. 2 ust. 3 stosuje się odpowiednio. Sąd może ponadto orzec o innych karach dodatkowych wymienionych w art. 4.

Art. 6. W sprawach o przestępstwa popełnione przed dniem 15 lipca 1969 r., a zagrożone karą surowszą niż określona w art. 1:

- 1) łagodzi się o połowę karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze powyżej lat 2 do lat 3;
- 2) łagodzi się o połowę karę pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej lat 3 do lat 5, jeżeli orzeczona była za przestępstwo nieumyślne; nie dotyczy to kary pozbawienia wolności orzeczonej za przestępstwo określone w art. 230 § 1 Kodeksu karnego;
- 3) łagodzi się o połowę karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze powyżej lat 3 do lat 5;
 - a) kobietom, które do dnia wejścia w życie ustawy sprawowały nad dzieckiem w wieku do 16 lat pieczę, do której są obowiązani rodzice;
 - b) osobom, które do dnia wejścia w życie ustawy ukończyły — kobiety 50 lat, mężczyźni — 60 lat;
 - c) osobom, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 18;
- 4) w innych wypadkach niż określone w pkt 1—3 karę pozbawienia wolności do lat 15 łagodzi się o $\frac{1}{3}$.

Art. 7. Amnestii nie stosuje się:

- 1) do przestępstw określonych w dekreście z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz. U. z 1946 r. Nr 69, poz. 377, z późniejszymi zmianami);
- 2) do przestępstw w zakresie sabotażu i szpiegostwa określonych w dekreście z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192, z późniejszymi

zmianami) oraz do przestępstw określonych w art. 83 Kodeksu karnego Wojska Polskiego;

- 3) do przestępstw określonych w art. 204 § 1, 225 § 1, 258 i 259 Kodeksu karnego oraz w art. 3 ustawy z dnia 18 czerwca 1959 r. o odpowiedzialności karnej za przestępstwa przeciw własności społecznej (Dz. U. Nr 36, poz. 228 z późniejszymi zmianami);
 - 4) do przestępstw zagarnięcia mienia społecznego, jeżeli wyrządzona przestępstwem szkoda przekracza kwotę 100.000 zł, oraz do osob organizujących lub kierujących zagarnięciem mienia społecznego dokonany w grupie przestępczej, bez względu na wysokość wyrządzonej szkody;
 - 5) do popełnionych z winy umyślnej przestępstw dewizowych i przestępstw w zakresie ceł i obrotu towarowego z zagranicą, jeżeli wartość przedmiotu przestępstwa lub wysokość uszczuplonego cła przewyższa 100.000 zł;
 - 6) do przestępstw określonych w art. 290 Kodeksu karnego, w art. 38 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192, z późniejszymi zmianami) oraz w art. 136 Kodeksu karnego Wojska Polskiego — za które orzeczono karę pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej 1 roku albo jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że należałoby za nie taką karę orzec;
 - 7) do przestępstw polegających na umyślnym spowodowaniu pożaru;
 - 8) do przestępstw drogowych, popełnionych w stanie nietrzeźwości, jeżeli w ich wyniku nastąpiła śmierć człowieka lub ciężkie uszkodzenie ciała albo ciężki rozstrój zdrowia;
 - 9) do popełnionych w warunkach recydywy, a więc w ciągu 5 lat po odbyciu w całości lub przynajmniej w trzeciej części kary pozbawienia wolności, nie mniej jednak niż 3 miesięcy, orzeczonej za umyślne przestępstwa tego samego rodzaju lub z tych samych pobudek
 - przestępstw, o których mowa w art. 3 i 5, za które orzeczono karę pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej 1 roku albo jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że należałoby za nie taką karę orzec oraz
 - przestępstw, o których mowa w art. 6.
- Wyłączenia te nie dotyczą sprawców, którzy w chwili popełnienia ostatniego przestępstwa nie ukończyli lat 18;

- 10) do przestępstw o charakterze chuligańskim, chyba że sprawca w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończył lat 18, a orzeczoną karą nie przekracza 6 miesięcy pozbawienia wolności lub z okoliczności sprawy wynika, że należałoby orzec karę nie przekraczającą 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Art. 8. 1. Przepisów art. 3, 5 i 6 nie stosuje się do przestępstw, popełnionych przed dniem 15 lipca 1969 r., jeżeli sprawcy ich nie byli w dniu wejścia w życie ustawy znani organom powołanym do ścigania przestępstw.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli sprawca przestępstwa, o którym mowa w tym przepisie, zgłosił się do organu powołanego do ścigania przestępstw nie później niż do dnia 31 grudnia 1969 r. i ujawni istotne okoliczności czynu oraz osoby, które z nim współdziałały w dokonaniu tego przestępstwa.

3. W wypadku, o którym mowa w ust. 2, stosując odpowiednio przepisy ustawy:

- 1) umarza się postępowanie karne w sprawach o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 5;
- 2) w sprawach o przestępstwa zagrożone karą surowszą niż określona w pkt 1 w razie wymiaru kary do lat 5 kara ta, jak też orzeczona obok niej kara grzywny — podlegają darowaniu;

3) łagodzi się o połowę karę pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej lat 5 do lat 15, jak też orzeczoną obok niej karę grzywny, a w szczególnie uzasadnionych wypadkach na wniosek prokuratora sąd może nawet sprawcę uwolnić od kary.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do popełnionych przed dniem 15 lipca 1969 r. przestępstw, które w myśl art. 7 pkt 2—10 nie podlegają amnestii, jak również do przestępstw trwałych, jeżeli sprawca zgłosi się do organu powołanego do ścigania przestępstw nie później niż do dnia 31 grudnia 1969 r. i ujawni istotne okoliczności czynu oraz osoby, które z nim współdziałały w dokonaniu tego przestępstwa.

Art. 9. 1. W razie zbiegu przestępstw podlegających amnestii stosuje się amnestię do każdego ze zbiegających się przestępstw. W razie zbiegu przestępstwa podlegającego amnestii z przestępstwem nie podlegającym amnestii stosuje się amnestię do przestępstwa podlegającego amnestii.

2. Po zastosowaniu amnestii w miarę potrzeby orzeka się karę łączną na ogólnych zasadach.

Art. 10. 1. Do kar już złagodzonych w drodze łaski stosuje się przepisy ustawy, biorąc za podstawę karę złagodzoną.

2. Jeżeli w drodze łaski złagodzone jedynie karę łączną, uważa się, że kary wymierzone za poszczególne zbiegające się przestępstwa zostały złagodzone do wysokości złagodzonej kary łącznej.

Art. 11. 1. Kary darowane na podstawie art. 3 ust. 1 oraz art. 8 ust. 3 pkt 2 podlegają wykonaniu w wysokości, w jakiej były uprzednio orzeczone, jeżeli osoba, której karę darowano, popełni w okresie dwóch lat od darowania kary umyślne przestępstwo podobne, za które oruczono karę pozbawienia wolności, a poprzednio wydane orzeczenie o zastosowaniu amnestii ulega uchYLENIU.

2. W szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może odstąpić od zastosowania przepisu ust. 1.

3. Na poczet kary pozbawienia wolności zalicza się okres, przez który sprawca był już, do chwili zwolnienia go z aresztu śledczego lub zakładu karnego na podstawie amnestii, pozbawiony wolności w danej sprawie.

Art. 12. 1. Amnestię stosuje sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy.

2. W stosunku do osób odbywających karę pozbawienia wolności, jeżeli nie zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej — amnestię stosuje sąd wojewódzki, w którego okręgu skazany odbywa karę, a w zakresie właściwości sądów wojskowych — sąd wojskowy; sąd orzeka na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego.

3. W postępowaniu przygotowawczym amnestię stosuje prokurator.

4. W sprawach o przestępstwa skarbowe podlegające orzecznictwu organów finansowych oraz o wykroczenia amnestię stosuje właściwy organ administracji państwowej.

Art. 13. 1. Orzeczenia w przedmiocie amnestii zapadają w formie postanowień, chyba że amnestię zastosowano w wyroku; w sprawach rozpoznawanych przez sąd po wejściu w życie ustawy, o darowaniu lub złagodzeniu kary orzeka się w wyroku.

2. Na postanowienie w przedmiocie amnestii służy zażalenie. W wypadkach, o których mowa w art. 12 ust. 2, zażalenie rozpoznaje sąd wojewódzki lub sąd wojskowy w składzie trzech sędziów.

Art. 14. 1. Oskarżony lub podejrzany, w stosunku do którego umorzono postępowanie na podstawie ustawy, może najdalej w ciągu 30 dni od daty doręczenia mu lub ogłoszenia postanowienia o umorzeniu postępowania złożyć organowi, który wydał postanowienie, wniosek o rozpoznanie sprawy.

2. W razie złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy postępowanie toczy się w dalszym ciągu na zasadach ogólnych; w razie uznania oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa podlegającego amnestii, stosuje się amnestię.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w wypadku umorzenia postępowania na rozprawie po zamknięciu przewodu sądowego.

Art. 15. 1. W wypadkach, o których mowa w art. 11, orzeka sąd właściwy do rozpoznania sprawy o przestępstwo, w której na podstawie amnestii darowano karę.

2. Sąd orzeka na posiedzeniu niejawnym, chociażby amnestię zastosowano w wyroku.

3. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 16. Postępowanie w sprawach amnestii prowadzi się zgodnie z przepisami obowiązującymi w postępowaniu przed organem, który je prowadzi, jeżeli przepis niniejszej ustawy inaczej nie stanowi.

Art. 17. Przy zwalnianiu z zakładów karnych i aresztów śledczych na podstawie amnestii stosuje się następujące zasady:

- 1) w pierwszej kolejności podlegają zwolnieniu:
 - a) kobiety, które do dnia wejścia w życie ustawy sprawowały nad dzieckiem w wieku do 16 lat pieczę, do której są obowiązani rodzice;
 - b) osoby, które do dnia wejścia w życie ustawy ukończyły — kobiety 50 lat, mężczyźni — 60 lat;
 - c) osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 18;
 - d) osoby tymczasowo aresztowane;
- 2) inne osoby niż wymienione w pkt 1 podlegają zwolnieniu w kolejności, którą organ stosujący amnestię określa stosownie do wysokości kary i warunków przystosowania do życia na wolności osoby zwalnianej, w każdym razie w okresie nie przekraczającym 1 miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 18. Ustawa wchodzi w życie z dniem 22 lipca 1969 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *M. Spychalski*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*